

der ikke har andet end tid, er hans indre ladet med energi. Han overkommer måske netop det utrolige, fordi han evner at spænde af og lade op medens han ingenting bestiller.

Johannes Tholle er ikke som folk er flest, men i høj grad ukonform. Derfor har han ikke kunnet undgå modstandere. I sine yngre år blev han nærmest betragtet som den grimme ælling i gartnerens andegård, og er derfor nogle gange blevet kanøflet, ofte uretfærdigt. En mand som Tholle, der har skrevet så meget om så mange emner, kan naturligvis ikke undgå at begå fejl, som mindre ånder kastede sig over med tilsyneladende fryd, og det er jo altid lettere at kritisere end at yde noget selv. Men livskunstneren Tholle gled hver gang i uforstyrret ro videre „over vandspejlet“. De tider er forlængst forbi. Svanen er for længe siden da udvokset, og i dag bøjer alle sig for den. Fagfællerne véd, hvad de skylder Tholle, og „Almindelig dansk Gartnerforening“ har da også udnævnt ham til æresmedlem. Utrættelig har han været på færde på standens vegne, og hans betydning for fagets offentlige omdømme er uvurderlig. At han ikke forlængst er blevet hædret med Ridderkorset, forekommer uforståeligt. Det har ikke manglet på forsøg, men en „lille“ stor mand må hver gang have evnet at forhindre det. For nylig er Tholle igen blevet spurgt, men har svaret: „Nej tak, ikke nu“ – forståeligt nok. Alle, der er kommet vor afgæede redaktør på nærmere hold, har lært at holde af ham for den varme menneskelighed, der strømmer ud af hans rige sind. Med Tholle er man i godt selskab.

Sidste år havde han den sorg at miste sin elskede hustru Helga få dage efter guldbrylluppet, der i stilhed blev fejret ved hendes dødsleje. Dermed blev et overordentligt lykkeligt samliv afsluttet. Hun stod ved hans side i godt og ondt, vidste, hvad han var værd og styrkede og opmuntrede ham i modgang. På Tholles 60-års dag – han er nu 73 – talte hun uforglemmeligt for ham. Hos hende mødte han den forstående anerkendelse, der er et udækket behov hos de fleste mennesker, medens det aldrig skorter på kritik. Denne er også en god ting, for man kan lære af den, om den da er berettiget, men den bør kun leve side om side med anerkendelse, jfr. Goethes ord: „Kritik er viljen til at se det gode“. Andres anerkendelse kan få mennesket til at blomstre og yde sit ypperste.

Derfor disse „blomster“ til Johannes Tholle fra en fagfælle med tak for hans mangeårige dygtige redaktion af „Vore Kirkegårde“ i særdeleshed og hans øvrige betydningsfulde indsats for faget i almindelighed. Johannes Tholle er alene i hjemmet nu. Benene svigter, men hjernen er klar, – og skrivebordet venter.

Ved et redaktions- skifte

Havearkitekt JOHANNES THOLLE

Med Vore Kirkegårde's 21. bind nr. 12 afsluttede jeg redaktionen af dette blad – et arbejde der havde været mig pålagt gennem 38 år, og som lige så længe har haft min interesse i en sådan grad, at der gik sport i arbejdet med dette og hint af redaktionsarbejdet. Det er let at tælle op, hvormange hefter, jeg har redigeret, og ligeså at finde ud af hvormange af artiklerne redaktøren selv har skrevet, – sværere er det at konstatere i hvor høj grad det præsterede af andre vurderes som kvalitetsarbejde.

Men når skiftende generalforsamlinger har fornyet valget af redaktøren, har det vel ikke været uden en vis mening.

Idet jeg nu overdrager min efterfølger ledelsen siger jeg foreningens styrelse tak for udvist tillid gennem årene, – jeg takker medforfattere for deres uvurderlige hjælp til at fylde bladet, – annoncørerne for økonomisk støtte, – bogtrykkere og clicheanstalter for lydhørighed overfor redaktionelle ønsker og for dygtigt arbejde og de sidste års redaktionssekretær for hjælpsomhed og trofasthed.

Foreningens tidsskrift repræsenterer i betydelig grad foreningens ansigt, hvad der forpligter bl. a. til gensidig loyalitet. Men når bladet bl. a. i typografisk henseende flere gange har skiftet udseende vil det ikke indebære at foreningen også har skiftet holdning eller indhold, – det har været andre årsager og meninger dermed. Og således turde det også være i fremtiden.

Den nye redaktør, havearkitekt, m.d.h. *Torben Michelsen*, vil for de allerfleste af vore medlemmer være ukendt og som et uskrevet blad. Jeg skal dog lige gøre opmærksom på, at han er omtalt flere gange i det just afsluttede hefte, nemlig på grund af hæderfuld deltagelse i kirkegårds-konkurrencen i Herning (se bind 21, s. 96 m.v.). Jeg skal slutte denne lille henvendelse til vore læsere og medlemmer med at ønske alt godt for den nye redaktør, i håb om at han må møde samme velvilje som har været mig tildel.

Sprede træk af gravmæler- nes historie

Havearkitekt JOHANNES THOLLE

Fig. 1.

Støbejernskors. Bølling kgd.

M. K. foto.

12. Dem af støbejern.

I bogen: *Kyrkogårdskonst* (1919) skriver arkitekten *Harald Wadsjö* (s. 67) om gravmæler af støbejern kun ganske få linjer, og de har svenske forhold som basis og henviser kun til svenske eksempler; disse ord kan forekomme for hårde overfor størsteparten af de danske. Han begynder med at sige, at gravmæler af denne art forekommer mest i 1800-erne, og de er stundom prøver på et ganske godt industriprodukt. Men „Fler-